2024/2250

10.10.2024

ΨΗΦΙΣΜΑ (ΕΕ) 2024/2250 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

της 11ης Απριλίου 2024

με τις παρατηρήσεις οι οποίες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της απόφασης σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του προϋπολογισμού του ένατου, δέκατου και ενδέκατου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης για το οικονομικό έτος 2022

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ,

— έχοντας υπόψη την απόφασή του σχετικά με την απαλλαγή όσον αφορά την εκτέλεση του ένατου, δέκατου και ενδέκατου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης για το οικονομικό έτος 2022,

— έχοντας υπόψη την ειδική έκθεση αριθ. 35/2018 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου,

— έχοντας υπόψη το άρθρο 99, το άρθρο 100 τρίτη περίπτωση και το παράρτημα V του Κανονισμού του,

— έχοντας υπόψη τη γνωμοδότηση της Επιτροπής Ανάπτυξης,

— έχοντας υπόψη την έκθεση της Επιτροπής Ελέγχου του Προϋπολογισμού (A9-0110/2024),

Α. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αναπτυξιακή συνεργασία της Ένωσης, όπως ορίζεται στα άρθρα 208 έως 211 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, λειτουργεί σε παγκόσμιο πλαίσιο, όπως ορίζεται στην Ατζέντα του 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη των Ηνωμένων Εθνών («Ατζέντα 2030») και στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης (ΣΒΑ)·

Β. λαμβάνοντας υπόψη ότι η Ένωση διατηρεί σχέσεις συνεργασίας με μεγάλο αριθμό αναπτυσσόμενων χωρών, με κύριο στόχο την προαγωγή της οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής ανάπτυξης, αποσκοπώντας πρωταρχικά στη μακροπρόθεσμη μείωση και εξάλειψη της φτώχειας, με την παροχή αναπτυξιακών ενισχύσεων και τεχνικής βοήθειας στις δικαιούχες χώρες·

Γ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, από το 1959 έως το 2020, τα Ευρωπαϊκά Ταμεία Ανάπτυξης (ΕΤΑ) παρείχαν βοήθεια για την αναπτυξιακή συνεργασία στις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) και στις υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ)· λαμβάνοντας υπόψη ότι το πλαίσιο που διέπει τις σχέσεις της Ένωσης με τις χώρες ΑΚΕ και τις ΥΧΕ ήταν μια συμφωνία εταιρικής σχέσης που υπεγράφη στο Κοτονού («συμφωνία του Κοτονού») στις 23 Ιουνίου 2000 για 20ετή περίοδο, η οποία αργότερα παρατάθηκε προσωρινά· λαμβάνοντας υπόψη ότι η συμφωνία της Σαμόα υπεγράφη στις 15 Νοεμβρίου 2023·

Δ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το ενδέκατο ΕΤΑ έχει φθάσει στο τελικό του στάδιο, καθώς η ρήτρα λήξης ισχύος του τέθηκε σε εφαρμογή στις 31 Δεκεμβρίου 2020· λαμβάνοντας ωστόσο υπόψη ότι θα συνεχίσουν να υπογράφονται ειδικές συμβάσεις για τις υφιστάμενες συμφωνίες χρηματοδότησης έως τις 31 Δεκεμβρίου 2023, και ότι η υλοποίηση των εν εξελίξει έργων που χρηματοδοτούνται από το ΕΤΑ θα συνεχιστεί μέχρι την τελική ολοκλήρωσή τους·

Ε. λαμβάνοντας υπόψη ότι υπό το ΠΔΠ 2021-2027, οι ενισχύσεις στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας προς τα κράτη ΑΚΕ ενσωματώνονται στον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη («NDICI-Global Europe») και οι ενισχύσεις στον τομέα της αναπτυξιακής συνεργασίας προς τις ΥΧΕ ενσωματώνονται στην απόφαση για τη σύνδεση ΥΧΕ-ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας·

ΣΤ. λαμβάνοντας υπόψη ότι το ένατο, δέκατο και ενδέκατο ΕΤΑ δεν ενσωματώθηκαν στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης, ενώ τόσο η εκτέλεσή τους όσο και η παρουσίαση των σχετικών στοιχείων εξακολουθούν να γίνονται χωριστά έως το κλείσιμό τους·

Ζ. λαμβάνοντας υπόψη ότι η διαχείριση των ΕΤΑ ασκείται σχεδόν εξ ολοκλήρου από τη Γενική Διεύθυνση Διεθνών Εταιρικών Σχέσεων της Επιτροπής (ΓΔ INTPA), ενώ ένα μικρό ποσοστό (5 %) των δαπανών του ΕΤΑ για το 2022 τελεί υπό τη διαχείριση της Γενικής Διεύθυνσης Ευρωπαϊκής Πολιτικής Προστασίας και Επιχειρήσεων Ανθρωπιστικής Βοήθειας (ΓΔ ECHO)·

Η. λαμβάνοντας υπόψη ότι η αναπτυξιακή συνεργασία εξελίσσεται από ένα πιο παραδοσιακό μοντέλο δωρητή-αποδέκτη σε ένα μοντέλο που δίνει μεγαλύτερη έμφαση στα αμοιβαία συμφέροντα, καλύπτοντας όχι μόνο τους κοινωνικούς τομείς αλλά και τις βιώσιμες επενδύσεις, το εμπόριο και την ανάπτυξη οικονομικών τομέων με υψηλή προστιθέμενη αξία, καθώς και τις διεθνείς εταιρικές σχέσεις για την αντιμετώπιση παγκόσμιων προκλήσεων· λαμβάνοντας υπόψη ότι, σύμφωνα με τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «κύριος στόχος της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα αυτό είναι ο περιορισμός και, μακροπρόθεσμα, η εξάλειψη της φτώχειας»·

Θ. λαμβάνοντας υπόψη ότι, μέσω της προσέγγισης «Ομάδα Ευρώπη», η Ένωση συνεργάζεται επί τόπου με τα κράτη μέλη, με τοπικούς δικαιούχους και με τους άλλους χορηγούς βοήθειας για να επιφέρει απτό αντίκτυπο και αλλαγή μετασχηματισμού στις χώρες εταίρους·

Εκτέλεση του προϋπολογισμού

1. σημειώνει ότι το 2022 η δημοσιονομική εκτέλεση του δέκατου και του ενδέκατου ΕΤΑ (επιμέρους αναλήψεις υποχρεώσεων: 853 εκατομμύρια EUR και πληρωμές 2 386 εκατομμύρια EUR) χαρακτηρίστηκε από την απόφαση (ΕΕ) 2022/1223 του Συμβουλίου ([1]) να επαναχρησιμοποιήσει αποδεσμευμένα κεφάλαια ύψους 600 εκατομμυρίων EUR από το 10ο και το 11ο ΕΤΑ·

2. σημειώνει την απόφαση του Συμβουλίου με την οποία διατέθηκαν 600 εκατομμύρια EUR από αποδεσμευμένα έργα στο πλαίσιο του δέκατου και του ενδέκατου ΕΤΑ με σκοπό τη χρηματοδότηση δράσεων για την αντιμετώπιση της κρίσης επισιτιστικής ασφάλειας και των οικονομικών κλυδωνισμών στα κράτη της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας· πιστεύει ότι, δεδομένης της εξαιρετικά δεινής κατάστασης όσον αφορά την επισιτιστική ασφάλεια στις χώρες ΑΚΕ, τα κονδύλια αυτά πρέπει να συμπληρωθούν με κατάλληλα μέτρα για την ενίσχυση της επισιτιστικής αυτονομίας των τοπικών κοινοτήτων·

3. σημειώνει ότι, το 2022, η εκτέλεση του ΕΤΑ συνέβαλε στη βελτίωση της ύδρευσης και της αποχέτευσης, της πρόσβασης σε ηλεκτρική ενέργεια, της πρόσβασης σε νομική βοήθεια, της επισιτιστικής ασφάλειας και της διατροφής, της προστασίας του περιβάλλοντος, των στρατηγικών μετριασμού της κλιματικής αλλαγής και των φυσικών οικοσυστημάτων, της υγείας, της εκπαίδευσης και της επιχειρηματικότητας/απασχολησιμότητας·

4. παρατηρεί ότι το ΕΤΑ αντιπροσωπεύει το 33,2 % του χαρτοφυλακίου της ΓΔ INTPA της Επιτροπής όσον αφορά τις πληρωμές το 2022, το οποίο ανήλθε σε 2 452 εκατομμύρια EUR (ήτοι το 98,08 % του ετήσιου στόχου)· σημειώνει ότι οι πληρωμές της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ) ανήλθαν σε 461 εκατομμύρια EUR· παρατηρεί ότι, καθώς η ρήτρα λήξης ισχύος του ενδέκατου ΕΤΑ παρήλθε στις 31 Δεκεμβρίου 2020, δεν υπήρξαν νέες αναλήψεις υποχρεώσεων το 2022, με εξαίρεση τις αναλήψεις υποχρεώσεων για τα κονδύλια που απορρέουν από την επαναχρησιμοποίηση του αποθεματικού του δέκατου και του ενδέκατου ΕΤΑ βάσει της απόφασης (ΕΕ) 2022/1223, όσον αφορά τα ειδικά μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης επισιτιστικής ασφάλειας και των οικονομικών κλυδωνισμών στις χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) από την Ένωση· σημειώνει ότι οι πληρωμές της ΕΤΕπ σχετικά με την επενδυτική διευκόλυνση ΑΚΕ ανήλθαν σε 400 εκατομμύρια EUR·

5. τονίζει τη σημασία της προσέγγισης της «Ομάδας Ευρώπη» όσον αφορά την αποτελεσματικότητα και την προβολή της συνδρομής της Ένωσης, και επικροτεί την πρωτοβουλία της Επιτροπής να εμβαθύνει τον συντονισμό με τα κράτη μέλη και να αξιοποιήσει στο έπακρο την υφιστάμενη εμπειρογνωσία τους στις χώρες εταίρους, διασφαλίζοντας μια ισχυρότερη Ευρώπη στον κόσμο· σημειώνει τις περιφερειακές πρωτοβουλίες της «Ομάδας Ευρώπη» για τη μεταναστευτική οδό της Δυτικής Μεσογείου, όπου η οικεία ομάδα διαχείρισης περιλαμβάνει εκπροσώπους τόσο από τη ΓΔ NEAR όσο και από τη ΓΔ INTPA, διασφαλίζοντας τη συνεκτικότητα της δράσης και τη βέλτιστη χρήση των χρηματοδοτικών πόρων·

6. επισημαίνει ότι το 60 % των συμβάσεων έχει κλείσει στο πλαίσιο του ενδέκατου ΕΤΑ και ότι η Επιτροπή θα πρέπει να ολοκληρώσει το κλείσιμο του ένατου ΕΤΑ το 2024· σημειώνει την πρόοδο όσον αφορά το κλείσιμο του δέκατου ΕΤΑ, καθώς έχει κλείσει το 95,2 % των συμβάσεων·

7. σημειώνει τις προσπάθειες της ΓΔ INTPA να μειώσει τις παλαιές προχρηματοδοτήσεις με στόχο το 40 % και τις παλαιές μη δαπανηθείσες αναλήψεις υποχρεώσεων με στόχο το 35 %· σημειώνει ότι η ΓΔ INTPA υπερέβη τον στόχο μειώνοντας κατά 54,31 % τις παλαιές προχρηματοδοτήσεις του ΕΤΑ και κατά 52,51 % τις παλαιές μη δαπανηθείσες αναλήψεις υποχρεώσεων του ΕΤΑ, επίσης στο σύνολο του τομέα αρμοδιότητάς της· σημειώνει ότι, όσον αφορά τις μη δαπανηθείσες αναλήψεις υποχρεώσεων, πέτυχε τον στόχο του 35 % για τα ΕΤΑ, με 36,83 %·

8. σημειώνει ωστόσο ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο ΚΔΕ της ΓΔ INTPA για τη μείωση των παλαιών προχρηματοδοτήσεων δεν λαμβάνει υπόψη τον αριθμό των ετών για τα οποία κάθε πράξη προχρηματοδότησης παρέμεινε ανοικτή και, επομένως, το Ελεγκτικό Συνέδριο θεωρεί πως η επίτευξη αυτού του ΚΔΕ δεν αντανακλούσε τις δυσκολίες που είχε αντιμετωπίσει κατά την εκκαθάριση παλαιότερων πράξεων προχρηματοδότησης, ορισμένες από τις οποίες ήταν ανοικτές για έως και 12 έτη· σημειώνει την απάντηση της Επιτροπής ότι, όσον αφορά την παλαίωση των ανοικτών τιμολογίων και των προχρηματοδοτήσεων που δεν έχουν εκκαθαριστεί για διάστημα έως και 12 ετών, η πλειονότητα αυτών των παλαιών προχρηματοδοτήσεων συνδέονται με δικαστικές υποθέσεις· καλεί την Επιτροπή να συνεχίσει να υποβάλλει εκθέσεις στο Κοινοβούλιο σχετικά με τις εν λόγω δικαστικές υποθέσεις, όπως ήδη γίνεται μετά τη σύσταση αριθ. 2015/PAR/0463 του Κοινοβουλίου· σημειώνει ακόμη ότι, προκειμένου να μειωθεί η παλαιά προχρηματοδότηση και να αντιμετωπιστεί η γήρανση των τιμολογίων, η Επιτροπή έχει ήδη θεσπίσει ετήσιους ελέγχους, με το 93 % των πληρωμών του ΕΤΑ να έχει εκτελεστεί εγκαίρως το 2022, χρησιμοποιεί πίνακα διαχείρισης χαρτοφυλακίου (ο οποίος επικαιροποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2023), που επιτρέπει στο προσωπικό να παρακολουθεί τη γήρανση των προχρηματοδοτήσεων και να δίνει συνέχεια στα τιμολόγια που έχουν καθυστερήσει πολύ, και λαμβάνει πρόσθετα μέτρα, συμπεριλαμβανομένων ad hoc εκστρατειών, σεμιναρίων και κατευθυντήριων γραμμών·

9. σημειώνει ότι η ΓΔ INTPA πέτυχε τον στόχο της να μην υπερβαίνει το 13 % των παλαιών συμβάσεων για τα ΕΤΑ που είχαν λήξει· σημειώνει ότι πέτυχε βαθμολογία 10,56 % για το ΕΤΑ και 8,39 % για τον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης·

10. επισημαίνει ότι το ποσό των εκκρεμών αναλήψεων υποχρεώσεων των ΕΤΑ ανήλθε σε 12,6 % ή 8 250 εκατομμύρια EUR το 2022·

([1]) Απόφαση (ΕΕ) 2022/1223 του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2022, σχετικά με τη διάθεση κεφαλαίων που αποδεσμεύονται από έργα στο πλαίσιο του 10ου και του 11ου Ευρωπαϊκού Ταμείου Ανάπτυξης με σκοπό τη χρηματοδότηση δράσεων για την αντιμετώπιση της κρίσης επισιτιστικής ασφάλειας και των οικονομικών κλυδωνισμών σε χώρες της Αφρικής, της Καραϊβικής και του Ειρηνικού (ΑΚΕ) μετά τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας (ΕΕ L 188 της 15.7.2022, σ. 147).

Αντίκτυπος των δραστηριοτήτων στις οικονομικές καταστάσεις

11. σημειώνει ότι η προχρηματοδότηση μειώθηκε κατά 239 εκατομμύρια EUR, κυρίως λόγω της μείωσης των προκαταβολών που καταβλήθηκαν λόγω της μείωσης του αριθμού των συμβάσεων που υπογράφηκαν (2 118 εκατομμύρια EUR το 2021 σε σύγκριση με 853 εκατομμύρια EUR το 2022), και ότι, κατά συνέπεια, τα ταμειακά διαθέσιμα και τα ισοδύναμά τους αυξήθηκαν κατά 34 εκατομμύρια EUR ως αποτέλεσμα της μείωσης των προχρηματοδοτήσεων και άλλων πληρωμών·

12. σημειώνει αύξηση κατά 123 εκατομμύρια EUR των δεδουλευμένων εξόδων ως αποτέλεσμα της αύξησης του αριθμού των εκκρεμών συμβάσεων στο τέλος του έτους για τις οποίες δεν είχαν επικυρωθεί δηλώσεις δαπανών έως το τέλος του έτους και, επομένως, χρειάστηκε να εκτιμηθούν οι δαπάνες·

13. σημειώνει ακόμη τη συνολική μείωση των λειτουργικών δαπανών κατά 74 εκατομμύρια EUR, κυρίως ως αποτέλεσμα της εκκαθάρισης των καταπιστευματικών ταμείων, η οποία είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση των συνεισφορών που απαιτούνται για την κάλυψη των δαπανών τους, και ότι οι δαπάνες που σχετίζονται με τη βοήθεια έκτακτης ανάγκης αυξήθηκαν καθώς τα αποδεσμευμένα κεφάλαια από το 10ο και το 11ο ΕΤΑ επαναχρησιμοποιήθηκαν για την καταπολέμηση των αρνητικών επιπτώσεων του πολέμου στην Ουκρανία·

14. υπογραμμίζει ότι, όσον αφορά τον αντίκτυπο της αποχώρησης του Ηνωμένου Βασιλείου από την Ευρωπαϊκή Ένωση, το Ελεγκτικό Συνέδριο κατέληξε στο συμπέρασμα πως δεν υπάρχει δημοσιονομική επίπτωση για τους λογαριασμούς των ΕΤΑ για το 2022 και πως οι λογαριασμοί των ΕΤΑ στις 31 Δεκεμβρίου 2022 αντικατοπτρίζουν ορθά την κατάσταση της διαδικασίας αποχώρησης κατά την εν λόγω ημερομηνία·

Αξιοπιστία των λογαριασμών

15. σημειώνει ότι ο προϋπολογισμός του ένατου ΕΤΑ (2000-2007) ήταν μόλις 13,8 δισεκατομμύρια EUR, και ότι το 10ο ΕΤΑ (2008-2013) σχεδόν διπλασιάστηκε σε 22,7 δισεκατομμύρια EUR, και ότι το 11ο ΕΤΑ παρέχει το υψηλό ποσό των 30,5 δισεκατομμυρίων EUR, εκ των οποίων 29,1 δισεκατομμύρια EUR έχουν διατεθεί στις χώρες ΑΚΕ και 0,4 δισεκατομμύρια EUR στις ΥΧΕ, με 1 δισεκατομμύριο EUR για διοικητικές δαπάνες·

16. σημειώνει την ανακοίνωση της Επιτροπής να κλείσει το 8ο ΕΤΑ τον Οκτώβριο του 2021· παρατηρεί ότι, στους ετήσιους λογαριασμούς των ΕΤΑ για το οικονομικό έτος 2022, η Επιτροπή ανέφερε πως όλες οι δραστηριότητες του 8ου ΕΤΑ είχαν ολοκληρωθεί, πως όλες οι συμβάσεις και δημοσιονομικές αποφάσεις είχαν κλείσει στους λογαριασμούς των ΕΤΑ και πως τα υπόλοιπα εκκρεμή εντάλματα είσπραξης μεταφέρθηκαν στο 9ο ΕΤΑ· σημειώνει, ωστόσο, ότι χρηματοοικονομικές πληροφορίες σχετικά με το 8ο ΕΤΑ συνέχισαν να παρουσιάζονται στους λογαριασμούς και ορισμένα υπόλοιπά του παρέμεναν εκκρεμή το 2022· σημειώνει ότι το επιχειρησιακό κλείσιμο του 8ου ΕΤΑ πραγματοποιήθηκε όπως προβλεπόταν το 2021, και ότι το λογιστικό κλείσιμο του 8ου ΕΤΑ εκκρεμεί λόγω των εν εξελίξει ενταλμάτων είσπραξης·

17. σημειώνει το γεγονός ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο, στην ετήσια έκθεσή του σχετικά με τις δραστηριότητες που χρηματοδοτήθηκαν από το ένατο, δέκατο και ενδέκατο ΕΤΑ για το οικονομικό έτος 2022, καταλήγει στο συμπέρασμα πως οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2022 παρέχουν ακριβοδίκαιη εικόνα, από κάθε ουσιώδη πλευρά, της οικονομικής κατάστασης των ΕΤΑ, των αποτελεσμάτων των πράξεών τους, των ταμειακών ροών τους και των μεταβολών του καθαρού ενεργητικού τους για το οικονομικό έτος που έληξε την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με τις διατάξεις του κανονισμού (ΕΕ) 2018/1877 του Συμβουλίου [2] («δημοσιονομικός κανονισμός ΕΤΑ») και τα λογιστικά πρότυπα για δημόσιες υπηρεσίες·

Νομιμότητα και κανονικότητα των πράξεων στις οποίες βασίζονται οι λογαριασμοί

18. λαμβάνει υπόψη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σύμφωνα με την οποία τα έσοδα στα οποία βασίζονται οι λογαριασμοί για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2022 είναι, από κάθε ουσιώδη πλευρά, νόμιμα και κανονικά·

19. σημειώνει ότι η υλοποίηση των Ευρωπαϊκών Ταμείων Ανάπτυξης (ΕΤΑ) αφορά χώρες που αντιμετωπίζουν επιδεινούμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, της απώλειας βιοποικιλότητας και της επισιτιστικής ανασφάλειας, και αποδυναμώνονται από τις συνέπειες της πανδημίας της COVID-19, του αδικαιολόγητου και απρόκλητου επιθετικού πολέμου της Ρωσίας στην Ουκρανία, καθώς και του αυξανόμενου χρέους, και νέων και ξεχασμένων ανθρωπιστικών κρίσεων και συγκρούσεων που προκαλούν αυξανόμενες ανισότητες και φτώχεια· επιμένει, συνεπώς, ότι τα υπόλοιπα έργα στο πλαίσιο των ΕΤΑ θα πρέπει να επικεντρωθούν στην προώθηση της υλοποίησης των Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης· επαναλαμβάνει ότι η ασφάλεια, οι αμοιβαία επωφελείς εταιρικές σχέσεις και η διεθνής συνεργασία αποτελούν θεμελιώδεις προϋποθέσεις για την επίτευξη προόδου όσον αφορά τους ΣΒΑ με ορίζοντα το 2030 και μετέπειτα·

20. εκφράζει εκ νέου την ανησυχία του σχετικά με τις πολλές πιθανές αιτίες για τη διατύπωση αλλεπάλληλων αρνητικών γνωμών από το Ελεγκτικό Συνέδριο όσον αφορά τη νομιμότητα και κανονικότητα των δαπανών, καθώς οι δαπάνες που εγκρίθηκαν στους λογαριασμούς για το οικονομικό έτος που έληξε την 31η Δεκεμβρίου 2022 περιέχουν ουσιώδη σφάλματα· σημειώνει ταυτόχρονα ότι το πλαίσιο στο οποίο πραγματοποιείται η εκτέλεση του ΕΤΑ είναι επικίνδυνο, πολύπλοκο και ταχέως εξελισσόμενο, με αξιοσημείωτη ποικιλομορφία όσον αφορά τη γεωγραφική διασπορά, τους φορείς υλοποίησης και τις χώρες εταίρους, καθώς και τις μεθόδους παροχής βοήθειας·

[2] Κανονισμός (ΕΕ) 2018/1877 του Συμβουλίου, της 26ης Νοεμβρίου 2018, σχετικά με τον δημοσιονομικό κανονισμό που εφαρμόζεται στο 11ο Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάπτυξης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΕ) 2015/323 (ΕΕ L 307 της 3.12.2018, σ. 1).

21. σημειώνει ότι, για τον έλεγχο της κανονικότητας των πράξεων, το Ελεγκτικό Συνέδριο εξέτασε δείγμα 140 πράξεων, που αντιπροσωπεύουν το πλήρες φάσμα των δαπανών από τα ΕΤΑ· σημειώνει ακόμη ότι το δείγμα περιλάμβανε 27 πράξεις που αφορούσαν το καταπιστευματικό ταμείο έκτακτης ανάγκης για την Αφρική, 98 πράξεις που είχαν εγκριθεί από 20 αντιπροσωπείες της ΕΕ ([3]) και 15 πληρωμές που είχαν εγκριθεί από τις κεντρικές υπηρεσίες της Επιτροπής·

22. διαπιστώνει με ανησυχία ότι από τις 140 πράξεις που εξετάστηκαν, οι 57 (40,7 %) περιείχαν σφάλματα, σε σύγκριση με 54 (38,8 %) το 2021 για τον ίδιο αριθμό πράξεων· τονίζει, επιπλέον, ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο ποσοτικοποίησε 48 σφάλματα (43 το 2021), βάσει των οποίων εκτίμησε το επίπεδο σφάλματος για το οικονομικό έτος 2022 σε 7,1 % (4,6 % το 2021)·

23. σημειώνει με ανησυχία ότι, σύμφωνα με την τυπολογία των σφαλμάτων, το εκτιμώμενο επίπεδο σφαλμάτων για το οικονομικό έτος 2022 ήταν 51 % για μη πραγματοποιηθείσες δαπάνες (14,9 % το 2021), 24 % για μη επιλέξιμες δαπάνες (38,6 % το 2021), 16 % για σοβαρή μη τήρηση των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις (14,6 % το 2021), 7 % για έλλειψη βασικών δικαιολογητικών (23,3 % το 2021) και 2 % για άλλα είδη σφαλμάτων (8,6 % το 2021)· σημειώνει την απάντηση της Επιτροπής, ότι τα περισσότερα σφάλματα που θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί αφορούν την υπερβάλλουσα εκκαθάριση (μη πραγματοποιηθείσες δαπάνες), η οποία οφείλεται στην ανεπαρκή υποβολή χρηματοοικονομικών στοιχείων από τους εταίρους υλοποίησης στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης και δεν επηρεάζει την υλοποίηση των έργων·

24. σημειώνει την απάντηση της Επιτροπής, ότι το 2022 περίπου το 50 % των αθροισμένων σφαλμάτων οφείλεται σε υπερβάλλουσα εκκαθάριση, πρακτική βάσει της οποίας οι μη πραγματοποιηθείσες δαπάνες περιλαμβάνονται στους λογαριασμούς ως πραγματοποιηθείσες δαπάνες και είναι συνεπώς προσωρινές, καθώς δεν θα υφίστανται πλέον μετά τις τελικές εκκαθαρίσεις· σημειώνει ακόμη τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή για να διευκολύνει τον εντοπισμό των πραγματοποιηθεισών δαπανών, και καλεί την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση στην αρμόδια για την απαλλαγή αρχή σχετικά με τα αποτελέσματα των δράσεων αυτών·

25. σημειώνει ότι το 2022 οι εκ των προτέρων έλεγχοι της ΓΔ ΙΝΤΡΑ απέτρεψαν την πληρωμή μη επιλέξιμων δαπανών συνολικού ύψους 167,94 εκατομμυρίων EUR, ποσό που αντιστοιχεί στο 2,91 % του συνολικού τιμολογηθέντος ποσού, είναι δε υψηλότερο από την τιμή αναφοράς που όρισε η ΓΔ ΙΝΤΡΑ για τον εν λόγω δείκτη (2 %) και από το αποτέλεσμα του 2021 (2,62 %)· ενθαρρύνει την Επιτροπή να βελτιώσει περαιτέρω τα συστήματα ελέγχου·

26. εκφράζει την ανησυχία του διότι ο εθνικός διατάκτης του ΕΤΑ του Μπενίν ανέθεσε σύμβαση σε συμβουλευτική εταιρεία με σκοπό την ενίσχυση της συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών στη χώρα, παραβιάζοντας σοβαρά τους κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις· σημειώνει με ανησυχία ότι, σύμφωνα με την Επιτροπή, η επιτροπή αξιολόγησης χρησιμοποίησε τη «διακριτική ευχέρειά» της για να εφαρμόσει μέθοδο υπολογισμού η οποία δεν τεκμηριωνόταν επαρκώς στη διαδικασία· σημειώνει τα μέτρα που έλαβε η Επιτροπή για την αντιμετώπιση των αδυναμιών που εντοπίστηκαν στην εν λόγω αντιπροσωπεία και για την αποφυγή παρόμοιων προβλημάτων σε άλλες αντιπροσωπείες· σημειώνει ότι το επίπεδο σφάλματος στην αντιπροσωπεία της ΕΕ στο Μπενίν ευθυνόταν για το 30 % περίπου του συνολικού σφάλματος και ότι, εάν δεν είχε συμπεριληφθεί, το συνολικό σφάλμα θα ήταν περίπου 4,7 % αντί για 7,1 %· υπενθυμίζει ότι η διαφάνεια και η λογοδοσία είναι απαραίτητες για τις ΜΚΟ, οι οποίες καλούνται να ενεργούν με πλήρη σεβασμό προς τους δημοσιονομικούς κανόνες και τις αξίες της Ένωσης, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση των κονδυλίων της Ένωσης και τονίζει ότι οι ΜΚΟ θα πρέπει να δέχονται υποστήριξη όσον αφορά τα συστήματα ελέγχου και παρακολούθησης, ιδίως εκείνα που λειτουργούν σε τρίτες χώρες· υπενθυμίζει ότι οι ΜΚΟ υπόκεινται στο ίδιο επίπεδο ελέγχου και ερευνών με οποιονδήποτε άλλο αποδέκτη κονδυλίων της Ένωσης·

27. σημειώνει με ανησυχία ότι το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος υπερβαίνει συστηματικά το όριο σημαντικότητας (2 %)· σημειώνει με ανησυχία ότι, σε σύγκριση με το οικονομικό έτος 2021, η αύξηση του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος είναι 2,5 % σε σύγκριση με την αύξηση κατά 0,8 % μεταξύ των οικονομικών ετών 2020 και 2021·

28. σημειώνει ότι, το 2022, η Επιτροπή εξέδωσε 333 εντολές ανάκτησης για 293 συμβάσεις συνολικού ύψους 62,92 εκατομμυρίων EUR·

Διαφάνεια και αποτελεσματικότητα των συστημάτων παρακολούθησης και διασφάλισης

29. σημειώνει την παρατήρηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ότι το 2022 η Επιτροπή και οι εταίροι υλοποίησης υπέπεσαν σε περισσότερα σφάλματα στις περιπτώσεις πράξεων που αφορούσαν εκτιμήσεις προγραμμάτων, επιχορηγήσεις και συμφωνίες συνεισφοράς και ανάθεσης με δικαιούχους χώρες, διεθνείς οργανώσεις και οργανισμούς των κρατών μελών, από ό,τι στις περιπτώσεις άλλων μορφών στήριξης (όπως εκείνες που αφορούν συμβάσεις έργου, προμηθειών και υπηρεσιών)· σημειώνει ακόμη ότι, από τις 99 πράξεις αυτού του είδους τις οποίες εξέτασε το Ελεγκτικό Συνέδριο, οι 46 περιείχαν ποσοτικώς προσδιορίσιμα σφάλματα, τα οποία αντιστοιχούσαν στο 86 % του εκτιμώμενου επιπέδου σφάλματος· σημειώνει ότι η ΓΔ ΙΝΤΡΑ επανεξετάζει επί του παρόντος τη στρατηγική ελέγχου της, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων, και διερευνά πιθανά διορθωτικά μέτρα· ζητεί από την Επιτροπή να ενημερώσει την αρμόδια για την απαλλαγή αρχή σχετικά με την αναθεωρημένη στρατηγική ελέγχου της·

([3]) Μπενίν, Μποτσουάνα, Μπουρκίνα Φάσο, Τζιμπουτί, Αιθιοπία, Φίτζι, Γκαμπόν, Σάο Τομέ και Πρίνσιπε, Γουινέα Μπισάου, Αϊτή, Ακτή Ελεφαντοστού, Λιβερία, Μαδαγασκάρη, Μαλάουι, Νιγηρία, Τανζανία, Γκάμπια, Τόγκο, Ουγκάντα και Ζιμπάμπουε.

30. σημειώνει ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, σε 23 περιπτώσεις ποσοτικώς προσδιορίσιμων σφαλμάτων και σε πέντε περιπτώσεις ποσοτικώς μη προσδιορίσιμων σφαλμάτων, η Επιτροπή διέθετε επαρκείς πληροφορίες για την πρόληψη ή τον εντοπισμό και τη διόρθωση των σφαλμάτων πριν από την έγκριση των δαπανών· σημειώνει ακόμη ότι, σύμφωνα με την αξιολόγηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, εάν η Επιτροπή είχε αξιοποιήσει δεόντως όλες τις πληροφορίες που είχε στη διάθεσή της, το εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος θα ήταν χαμηλότερο κατά 5,5 ποσοστιαίες μονάδες, σε σύγκριση με το 2021 που ήταν κατά 2,4 ποσοστιαίες μονάδες χαμηλότερο· σημειώνει την απάντηση της Επιτροπής ότι τα περισσότερα σφάλματα που θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί οφείλονται στην ανεπαρκή υποβολή δημοσιονομικών εκθέσεων από τους εταίρους υλοποίησης στο πλαίσιο της έμμεσης διαχείρισης· σημειώνει τη δέσμευση της Επιτροπής να επανεξετάσει την οικεία στρατηγική ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων των απαιτήσεων υποβολής εκθέσεων, και καλεί την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση σχετικά με τα ληφθέντα διορθωτικά μέτρα·

31. σημειώνει ότι, σύμφωνα με την έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, υποβλήθηκαν σε λογιστικό έλεγχο ή επαλήθευση δαπανών 22 πράξεις που περιείχαν ποσοτικώς προσδιορίσιμα σφάλματα, οι οποίες συνέβαλαν κατά 2,3 εκατοστιαίες μονάδες στο εκτιμώμενο επίπεδο σφάλματος· σημειώνει ακόμη ότι το σύστημα ελέγχου της ΓΔ INTPA βασίζεται σε εκ των προτέρων ελέγχους και ότι οι πληροφορίες που παρέχονται στις εκθέσεις ελέγχου/επαλήθευσης οι οποίες περιγράφουν τις εργασίες που όντως πραγματοποιήθηκαν δεν επέτρεψαν στο Ελεγκτικό Συνέδριο να αξιολογήσει κατά πόσον τα σφάλματα θα μπορούσαν να είχαν εντοπιστεί και διορθωθεί κατά τη διάρκεια αυτών των εκ των προτέρων ελέγχων, δεδομένου ότι οι εκθέσεις δεν καλύπτουν το 100 % των δηλωμένων δαπανών, ούτε παρέχουν επαρκείς λεπτομέρειες για να επιβεβαιώσουν κατά πόσον τα στοιχεία στα οποία το Ελεγκτικό Συνέδριο εντόπισε σφάλματα αποτελούσαν μέρος των εκ των προτέρων ελέγχων· σημειώνει, εν προκειμένω, ότι η Επιτροπή επικαιροποιεί τακτικά τους όρους εντολής για τις επαληθεύσεις δαπανών, ώστε να αυξηθεί η πληρότητα και η σαφήνεια των εκθέσεων· καλεί την Επιτροπή να υποβάλει έκθεση στην αρμόδια για την απαλλαγή αρχή σχετικά με τις επιτευχθείσες βελτιώσεις·

32. υπογραμμίζει ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο εντόπισε δύο τομείς δαπανών στους οποίους οι πράξεις είναι λιγότερο επιρρεπείς σε σφάλματα λόγω ειδικών όρων πληρωμής: α) δημοσιονομική στήριξη και β) έργα πολλαπλών χορηγών που υλοποιούνται από διεθνείς οργανισμούς βάσει του «τεκμαρτού τρόπου προσέγγισης»· σημειώνει ότι, το 2022, το Ελεγκτικό Συνέδριο έλεγξε δύο πράξεις δημοσιονομικής στήριξης και οκτώ έργα «τεκμαρτού τρόπου προσέγγισης» υπό τη διαχείριση διεθνών οργανώσεων·

33. επισημαίνει τον ρόλο των τοπικών εταίρων υλοποίησης και την ανάγκη να διασφαλιστεί η στήριξή τους και η ανάπτυξη ικανοτήτων· σημειώνει ότι τώρα που τα έργα του ΕΤΑ ολοκληρώνονται σταδιακά, η τοπική τεχνογνωσία όσον αφορά τη διαχείριση έργων χρηματοδοτούμενων από την Ένωση θα πρέπει να διατηρηθεί και να εφαρμοστεί στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη (NDICI – Global Europe)· υπογραμμίζει ότι τα έργα της Ένωσης θα πρέπει να υπόκεινται σε αξιολόγηση, παρακολούθηση και υποβολή εκθέσεων, προκειμένου να προσδιορίζεται η αποτελεσματικότητά τους και να αποφεύγονται οι ακούσιες αρνητικές επιπτώσεις·

34. εκφράζει την ανησυχία του διότι, όπως και τα προηγούμενα έτη, ορισμένες διεθνείς οργανώσεις παρείχαν περιορισμένη μόνο πρόσβαση σε έγγραφα (π.χ. σε μορφή μόνο για ανάγνωση), γεγονός που εμπόδισε τον σχεδιασμό, την εκτέλεση και την αξιολόγηση της ποιότητας του ελέγχου του ΕΕΣ και οδήγησε σε καθυστερήσεις· σημειώνει ότι θέματα ελέγχου συζητήθηκαν επανειλημμένα με οντότητες των Ηνωμένων Εθνών και την Παγκόσμια Τράπεζα, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο κοινών συνεδριάσεων τεχνικών ομάδων αναφοράς και της ομάδας εργασίας FAFA ΕΕ-ΟΗΕ, και ότι συγκροτήθηκαν κοινές τεχνικές ομάδες για να συζητούν τακτικά ζητήματα λογιστικού και άλλου ελέγχου· σημειώνει ακόμη ότι η Επιτροπή συνεργάζεται με τους ενδιαφερόμενους διεθνείς οργανισμούς και έχει εντείνει την επικοινωνία μαζί τους σχετικά με την πρόσβαση του ΕΕΣ στα έγγραφα· ενθαρρύνει την Επιτροπή να εντείνει τις προσπάθειες αυτές·

35. σημειώνει ότι, σύμφωνα με την ενδέκατη μελέτη της ΓΔ INTPA για το εναπομένον ποσοστό σφάλματος (ΕΠΣ), η οποία εκπονήθηκε το 2022 από εξωτερικό ανάδοχο για λογαριασμό της, το συνολικό ΕΠΣ ήταν χαμηλότερο από το όριο σημαντικότητας του 2 % που όρισε η Επιτροπή για έβδομο συνεχές έτος: 1,15 % (1,14 % το 2021)·

36. τονίζει ότι, σύμφωνα με την αξιολόγηση του Ελεγκτικού Συνεδρίου, η μελέτη για το ΕΠΣ δεν συνιστά εντολή παροχής διασφάλισης ή έλεγχο, βασίζεται δε στη μεθοδολογία και το εγχειρίδιο για το ΕΠΣ που παρέχει η ΓΔ INTPA· σημειώνει ότι η ΓΔ INTPA διευκρινίζει πως η μελέτη για το ΕΠΣ προορίζεται να αποτελέσει βασικό δείκτη για τον εκτιμώμενο δημοσιονομικό αντίκτυπο των εναπομενόντων σφαλμάτων, δηλαδή μετρά τη σωστή λειτουργία του συστήματος εσωτερικού ελέγχου και, επομένως, καταδεικνύει τη διορθωτική ικανότητα της Επιτροπής· τονίζει ότι, όπως και τα προηγούμενα έτη, το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπίστωσε ελλείψεις στη μελέτη· σημειώνει ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο, επανεξετάζοντας τη μέθοδο υπολογισμού που χρησιμοποιήθηκε στη μελέτη του 2022 για το ΕΠΣ, έκρινε πως το ΕΠΣ υποτιμήθηκε, ήταν δε 1,35 % σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Ελεγκτικού Συνεδρίου· σημειώνει ακόμη τη γνώμη του Ελεγκτικού Συνεδρίου, όπως και κατά τα προηγούμενα έτη, ότι η μεθοδολογία για το ΕΠΣ επιτρέπει στον ανάδοχο να βασίζεται εξ ολοκλήρου στα αποτελέσματα των διαχειριστικών ελέγχων της ΓΔ INTPA, και ότι η εξάρτηση από τις εργασίες άλλων ελεγκτών αντιβαίνει στον σκοπό της μελέτης για το ΕΠΣ·

37. σημειώνει ότι, από το 2018, η ΓΔ INTPA μείωσε σημαντικά το πεδίο εφαρμογής των επιφυλάξεων (δηλαδή το μερίδιο των δαπανών που καλύπτονται από αυτές) στις ετήσιες εκθέσεις δραστηριοτήτων (ΕΕΔ) και ότι, ομοίως, η ΕΕΔ για το 2022 δεν περιλαμβάνει επιφυλάξεις· σημειώνει ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο θεωρεί αδικαιολόγητη τη μη διατύπωση επιφυλάξεων στην ΕΕΔ του 2022 και θεωρεί ότι οφείλεται εν μέρει στους περιορισμούς της μελέτης για το ΕΠΣ· σημειώνει την απάντηση της Επιτροπής, ότι η απουσία επιφυλάξεων δικαιολογείται από την ορθή εφαρμογή, από τις κεντρικές υπηρεσίες της, της μεθοδολογίας και των οδηγιών για το ΕΠΣ·

38. σημειώνει ότι η ΓΔ INTPA εκτιμά ότι το συνολικό επισφαλές ποσό κατά την πληρωμή ανερχόταν σε 83,3 εκατομμύρια EUR (1,4 % των δαπανών του 2022) και το συνολικό επισφαλές ποσό κατά το κλείσιμο σε 71,7 εκατομμύρια EUR· σημειώνει ακόμη ότι, όσον αφορά το επισφαλές ποσό κατά την πληρωμή, η ΓΔ INTPA εκτιμά ότι 11,6 εκατομμύρια EUR (19 %) θα διορθωθούν με τους ελέγχους της τα επόμενα έτη (ποσό γνωστό ως «διορθωτική ικανότητα»)·

39. σημειώνει ότι το σχέδιο δράσης της ΓΔ INTPA του 2022 για την αντιμετώπιση των αδυναμιών ελέγχου που εντοπίστηκαν και των υψηλών κινδύνων περιλαμβάνει τη βελτίωση της συνέχειας που δόθηκε στις διαπιστώσεις του ΕΕΣ/ΕΠΣ και ότι, τον Σεπτέμβριο του 2022, εγκρίθηκαν νέες εκδόσεις του εγχειριδίου και της μεθοδολογίας για το ΕΠΣ με σκοπό την αντιμετώπιση ζητημάτων που τέθηκαν στις προηγούμενες παρατηρήσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου· σημειώνει την απάντηση της Επιτροπής ότι οι τροποποιημένοι κανόνες αποφεύγουν την υπερβολική εξάρτηση από προηγούμενες ελεγκτικές εργασίες, καθώς απαιτείται πλέον οι περιπτώσεις εξάρτησης από προηγούμενες ελεγκτικές εργασίες να παρακολουθούνται υπό το φως των ιστορικών μέσων όρων· σημειώνει ακόμη ότι η Επιτροπή έχει εφαρμόσει πλήρως τη σύσταση του Ελεγκτικού Συνεδρίου από την ετήσια έκθεση του 2020 σχετικά με τη θέσπιση υποχρεώσεων για τον ανάδοχο της μελέτης για το ΕΠΣ να αναφέρει στην Επιτροπή κάθε υπόνοια απάτης εις βάρος του προϋπολογισμού της Ένωσης κατά τη διάρκεια των εργασιών του· εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη του διότι η Επιτροπή δεν αποδέχεται τη σύσταση, η οποία περιλαμβάνεται στην ετήσια έκθεση του Ελεγκτικού Συνεδρίου για το 2022, σχετικά με τη βελτίωση της μεθοδολογίας για το ΕΠΣ και την επαλήθευση της ορθής εφαρμογής της, καθώς δεν θεωρεί αναγκαία την αλλαγή της μεθοδολογίας που χρησιμοποιήθηκε στη μελέτη σχετικά με το ΕΠΣ για την παρεκβολή στοιχείων υψηλής αξίας·

Πρόληψη, εντοπισμός και διόρθωση της απάτης

40. σημειώνει ότι, από το 2014, η ΓΔ INTPA έχει αναπτύξει και εφαρμόσει τη δική της στρατηγική για την καταπολέμηση της απάτης με βάση τη μεθοδολογία που παρέχει η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), και ότι η στρατηγική έχει επικαιροποιηθεί τρεις φορές από την έναρξη ισχύος της· σημειώνει ότι η ΓΔ INTPA αποφάσισε να αναβάλει την ενδιάμεση αξιολόγηση της στρατηγικής της για την καταπολέμηση της απάτης (που είχε αρχικά προγραμματιστεί για το 2022) λόγω διαφόρων εν εξελίξει διαδικασιών ελέγχου και επικαιροποίησης υπό την καθοδήγηση της IAS, του ΕΕΣ και της OLAF· σημειώνει ακόμη ότι η ΓΔ INTPA εφάρμοσε το 90 % του συνοδευτικού σχεδίου δράσης και ότι όλες οι δράσεις υλοποιήθηκαν εντός των προθεσμιών που ανακοινώθηκαν, εκτός από τη διερεύνηση, από κοινού με την OLAF, της δυνατότητας κυκλοφορίας, στο εσωτερικό δίκτυο της Επιτροπής, ανωνυμοποιημένων παραδειγμάτων υποθέσεων απάτης, η οποία υλοποιήθηκε το 2023·

41. σημειώνει ότι η ΓΔ INTPA συνέβαλε επίσης στη στρατηγική της Επιτροπής για την καταπολέμηση της απάτης και έδωσε συνέχεια στις δημοσιονομικές συστάσεις της OLAF που εκδόθηκαν την περίοδο 2018-2022, με αποτέλεσμα να κλείσει μόνο το 24 % των δημοσιονομικών συστάσεων και να δοθεί συνέχεια στο 76 % των δημοσιονομικών συστάσεων· επικροτεί τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν κατά τη διάρκεια του 2022, όπως η έναρξη ισχύος νέων εσωτερικών κατευθυντήριων γραμμών για τον χειρισμό των πληροφοριών που σχετίζονται με την απάτη, το ενισχυμένο σύστημα διορισμού του δικτύου καταπολέμησης της απάτης της ΓΔ INTPA, η δρομολόγηση εξωτερικών δράσεων ενημέρωσης για τους εταίρους υλοποίησης και τους δικαιούχους της ΓΔ INTPA, η συνεχής επικαιροποίηση όλων των εσωτερικών ιστοσελίδων, εγχειριδίων και βάσεων δεδομένων, και το ετήσιο σημείωμα προς όλο το προσωπικό όσον αφορά τα πρότυπα επαγγελματικής δεοντολογίας, την πρόληψη και τον εντοπισμό της απάτης, καθώς και τους κανόνες για τη δημοσιοποίηση πληροφοριών·

42. σημειώνει ότι, στο τέλος του 2022, η ΓΔ INTPA ήταν ενήμερη για 24 εν εξελίξει έρευνες και πληροφορήθηκε από την OLAF για το κλείσιμο 6 ερευνών με οικονομικές και/ή διοικητικές συστάσεις και 7 χωρίς σύσταση, καθώς και για τη παραπομπή 2 υποθέσεων στην Ευρωπαϊκή Εισαγγελία· σημειώνει ότι η ΓΔ INTPA διαβιβάζει συστηματικά στην OLAF όλες τις περιπτώσεις εικαζόμενης απάτης ή παρατυπίας και παρακολουθεί στενά όλες τις δημοσιονομικές συστάσεις που κοινοποιήθηκαν από την OLAF·

43. σημειώνει ότι ο πρώτος στόχος προτεραιότητας της στρατηγικής της ΓΔ INTPA για την καταπολέμηση της απάτης 2021-2024 είναι η αύξηση της εσωτερικής και εξωτερικής ενημέρωσης για θέματα που σχετίζονται με την απάτη, μεταξύ άλλων μέσω ευκαιριών κατάρτισης· εκφράζει, ωστόσο, τη λύπη του διότι το Ελεγκτικό Συνέδριο διαπίστωσε έλλειψη κατάρτισης για την πρόληψη της απάτης στο πλαίσιο της αποστολής του σε τέσσερις αντιπροσωπείες (το προσωπικό δεν είχε λάβει κατάρτιση σε θέματα πρόληψης της απάτης τα τελευταία 5 έτη)·

44. επικροτεί το γεγονός ότι η ΓΔ INTPA έχει βελτιστοποιήσει τη χρήση του συστήματος έγκαιρου εντοπισμού και αποκλεισμού ως ενός εργαλείου επιβολής κυρώσεων κατά της απάτης και έχει ενισχύσει τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης που σχετίζονται με τη δημοσιονομική στήριξη·

Ενωσιακή δημοσιονομική στήριξη

45. σημειώνει ότι οι πληρωμές δημοσιονομικής στήριξης που πραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο του ΕΤΑ το 2022 ανήλθαν σε 105,2 εκατομμύρια EUR·

46. σημειώνει, για λόγους σύγκρισης, ότι η Ουκρανία προέκυψε ως το τρίτο χαρτοφυλάκιο δημοσιονομικής στήριξης το 2022, με εν εξελίξει επιχειρήσεις ύψους σχεδόν 800 εκατομμυρίων EUR·

47. επισημαίνει ότι, τα τελευταία 3 έτη, η δημοσιονομική στήριξη της ΕΕ έχει παράσχει πληρωμές συνολικού ύψους 6 δισεκατομμυρίων EUR: 3 δισεκατομμύρια EUR το 2020, 1,2 δισεκατομμύρια EUR το 2021 και 1,8 δισεκατομμύρια EUR το 2022· σημειώνει ακόμη ότι η δημοσιονομική στήριξη αντιστοιχούσε στο 15 % των πληρωμών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη (NDICI – Global Europe), του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ III), της απόφασης για την υπερπόντια σύνδεση, συμπεριλαμβανομένης της Γροιλανδίας (DOAG) ή στο πλαίσιο προηγούμενων μέσων·

48. σημειώνει ότι, το 2022, η ευρωπαϊκή γειτονία κατέστη ο μεγαλύτερος αποδέκτης δημοσιονομικής στήριξης (38 %), ακολουθούμενη από την υποσαχάρια Αφρική (24 %), την Ασία (18 %), τα Δυτικά Βαλκάνια (8 %), τη Λατινική Αμερική (6 %), την Καραϊβική (2 %), τις υπερπόντιες χώρες/εδάφη (2 %) και την περιοχή του Ειρηνικού (2 %), και ότι, ανά τύπο σύμβασης, οι συμβάσεις εκτέλεσης τομεακών μεταρρυθμίσεων (ΣΕΤΜ) υπερτερούν των συμβάσεων οικοδόμησης του κράτους και της ανθεκτικότητας (ΣΟΚΑ) και των συμβάσεων για τους ΣΒΑ (ΣΣΒΑ), με 74 % της αξίας του χαρτοφυλακίου σε σύγκριση με 24,5 % και 1,5 % αντίστοιχα·

49. υπενθυμίζει ότι ο έλεγχος κανονικότητας του Ελεγκτικού Συνεδρίου ([4]) δεν μπορεί να καλύψει ό,τι συμβαίνει μετά τη στιγμή που η Επιτροπή καταβάλλει δημοσιονομική στήριξη στη δικαιούχο χώρα, δεδομένου ότι τα κονδύλια αυτά συγχωνεύονται ακολούθως με τους ιδίους δημοσιονομικούς πόρους της εν λόγω χώρας·

50. σημειώνει ότι, το 2022, οι μεγαλύτεροι αποδέκτες πληρωμών από το ΕΤΑ ήταν η Μοζαμβίκη, το Σουδάν και η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, ενώ οι τομείς με τη μεγαλύτερη χρηματοδότηση ήταν οι κυβερνητικές υπηρεσίες και η κοινωνία των πολιτών, η γεωργία, η ενέργεια και οι κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες· σημειώνει ότι η εκτέλεση του ΕΤΑ αφορά χώρες που βρίσκονται αντιμέτωπες με τις επιδεινούμενες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, της απώλειας βιοποικιλότητας και της επισιτιστικής ανασφάλειας και αποδυναμώνονται από το αυξανόμενο χρέος και τις νέες και ξεχασμένες ανθρωπιστικές κρίσεις και συγκρούσεις, που οδηγούν σε εντεινόμενη ανισότητα και φτώχεια· ζητεί να υπόκειται το ΕΤΑ σε όρους όταν υπάρχουν ενδείξεις για παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και να ελεγχθεί σχετικά με διαφθορά ή φοροδιαφυγή·

51. ζητεί να ενισχυθεί ο συντονισμός μεταξύ της Επιτροπής, της ΕΥΕΔ και των αντιπροσωπειών της ΕΕ, ώστε να διευκολύνονται οι συζητήσεις και η συνεργασία με τους αρμόδιους τοπικούς φορείς επί τόπου, με στόχο να προσδιορίζονται τα έργα που υπηρετούν καλύτερα τους στόχους της αποτελεσματικότητας της ανάπτυξης·

52. σημειώνει ότι οι τοπικοί, μη κυβερνητικοί φορείς είναι οι πλέον κατάλληλοι εταίροι για την παροχή βοήθειας από την Ένωση σε άτομα που έχουν ανάγκη, ιδίως σε απομακρυσμένες περιοχές· επισημαίνει ότι μια ενισχυμένη συνεργασία της Ένωσης με αυτούς τους οργανισμούς θα μπορούσε να επιταχύνει την αποτελεσματικότητα της αναπτυξιακής συνεργασίας·

Συνέχεια που δόθηκε στην απαλλαγή για το 2021

53. σημειώνει ότι, σύμφωνα με την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με τη συνέχεια που δόθηκε στην απαλλαγή για το 2021, η ψηφιοποίηση των ελέγχων στην εξωτερική δράση βρίσκεται σε εξέλιξη, με σκοπό την υιοθέτηση των εταιρικών πρακτικών και εργαλείων, και ότι η επικείμενη μετάβαση στον εταιρικό ηλεκτρονικό έλεγχο θα διευκολύνει μια πιο συστηματική και ολοκληρωμένη παρακολούθηση των πορισμάτων των ελέγχων και επαληθεύσεων, ώστε να διευκολύνεται μια πιο ολιστική διαδικασία παρακολούθησης·

54. σημειώνει ότι η κοινή κατάρτιση με το προσωπικό του ΟΗΕ ξεκίνησε εκ νέου το 2023, ότι η Επιτροπή συμφώνησε με τον ΟΗΕ να συγκροτήσει κοινές τεχνικές ομάδες για να συζητούν τακτικά ζητήματα λογιστικού και άλλου ελέγχου, και ότι η Επιτροπή θα συνεχίσει να λαμβάνει μέτρα για την εξεύρεση πρακτικών και μακροπρόθεσμων λύσεων στα ζητήματα αυτά·

55. σημειώνει ότι, το 2022, η ΓΔ INTPA αξιολόγησε τα συστημικά πορίσματα όσον αφορά τις επαληθεύσεις δαπανών των δράσεων που υλοποιήθηκαν από 20 διεθνείς οργανώσεις που δραστηριοποιούνται παγκοσμίως, των οποίων η διαχείριση καθηκόντων ελέγχου είναι κεντρική· η ΓΔ INTPA κοινοποίησε τα πορίσματά της, καθώς και τα προτεινόμενα μέτρα μετριασμού, στα σχετικά κεντρικά γραφεία και στο προσωπικό των αντιπροσωπειών τον Ιανουάριο του 2023·

56. σημειώνει ότι η Επιτροπή και τα ιδρύματα-εταίροι της (συμπεριλαμβανομένων των αναπτυξιακών χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και των αναπτυξιακών οργανισμών) συνεργάζονται ενεργά με τοπικές οργανώσεις του ιδιωτικού τομέα για να συζητήσουν τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες για την αύξηση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση μέσω χρηματοδοτικών μέσων, όπως οι πράξεις μεικτής χρηματοδότησης, και ότι ο διάλογος πολιτικής διεξάγεται σε εταιρικές σχέσεις με χώρες εταίρους μέσω των αντιπροσωπειών της ΕΕ και των εθνικών φόρουμ επενδύσεων· τονίζει τη σημασία της κινητοποίησης του ιδιωτικού τομέα για τη γεφύρωση του κενού αναπτυξιακής χρηματοδότησης και την επίτευξη των ΣΒΑ·

57. επικροτεί τη στρατηγική Global Gateway ως συντονισμένη απάντηση της Ένωσης στις παγκόσμιες προκλήσεις· είναι της άποψης ότι σε περιόδους νέων γεωστρατηγικών προκλήσεων, οι παράγοντες της εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας της Ένωσης, καθώς και της αναπτυξιακής συνεργασίας πρέπει να συντονίζονται καλύτερα ώστε να αυξάνεται η παρουσία και η ορατότητα της Ένωσης παγκοσμίως μέσω επενδύσεων σε υλικές και άυλες υποδομές που δημιουργούν εθνική αξία στις χώρες εταίρους χάρη στη συνεργασία με τον ιδιωτικό τομέα και τα ιδρύματα αναπτυξιακής χρηματοδότησης, σύμφωνα με τους ΣΒΑ·

58. υπενθυμίζει ότι οι παγκόσμιες κρίσεις έχουν δημιουργήσει και διευρύνει τις ανισότητες τόσο εντός όσο και μεταξύ των χωρών, υπονομεύοντας την κοινωνική συνοχή και, στο πλαίσιο αυτό, επικροτεί την ανάπτυξη δείκτη ανισότητας (I-Marker) για τη δημιουργία ενός άρτιου συστήματος υποβολής στοιχείων και συγκριτικής αξιολόγησης όσον αφορά τη συμβολή όλων των παρεμβάσεων στη μείωση των ανισοτήτων·

59. επαναλαμβάνει τις συστάσεις του Ελεγκτικού Συνεδρίου προς την Επιτροπή:
   α) να ελέγχει την έγκαιρη εκκαθάριση των λογιστικών υπολοίπων για τα ΕΤΑ που έχουν κλείσει·
   β) να διασφαλίζει την έγκαιρη εκκαθάριση των προχρηματοδοτήσεων και των τιμολογίων στους ετήσιους λογαριασμούς·
   γ) να λάβει μέτρα για τη βελτίωση των συστημάτων ελέγχων των αντιπροσωπειών της ΕΕ όσον αφορά την εκκαθάριση των προχρηματοδοτήσεων·
   δ) να υπενθυμίζει την υποχρέωση συμμόρφωσης με τους κανόνες για τον ΦΠΑ και να διενεργεί κατάλληλους ελέγχους·
   ε) να ενισχύσει τους εκ των προτέρων ελέγχους που εφαρμόζει πριν από την έγκριση των δαπανών·
   στ) να βελτιώσει τη μεθοδολογία σχετικά με το ΕΠΣ και να επαληθεύει την ορθή εφαρμογή της.

([4]) Ειδική έκθεση αριθ. 25/2019 του ΕΕΣ: «Ποιότητα των δεδομένων στο πλαίσιο της δημοσιονομικής στήριξης: αδυναμίες σε ορισμένους δείκτες και στην επαλήθευση των πληρωμών μεταβλητών δόσεων».